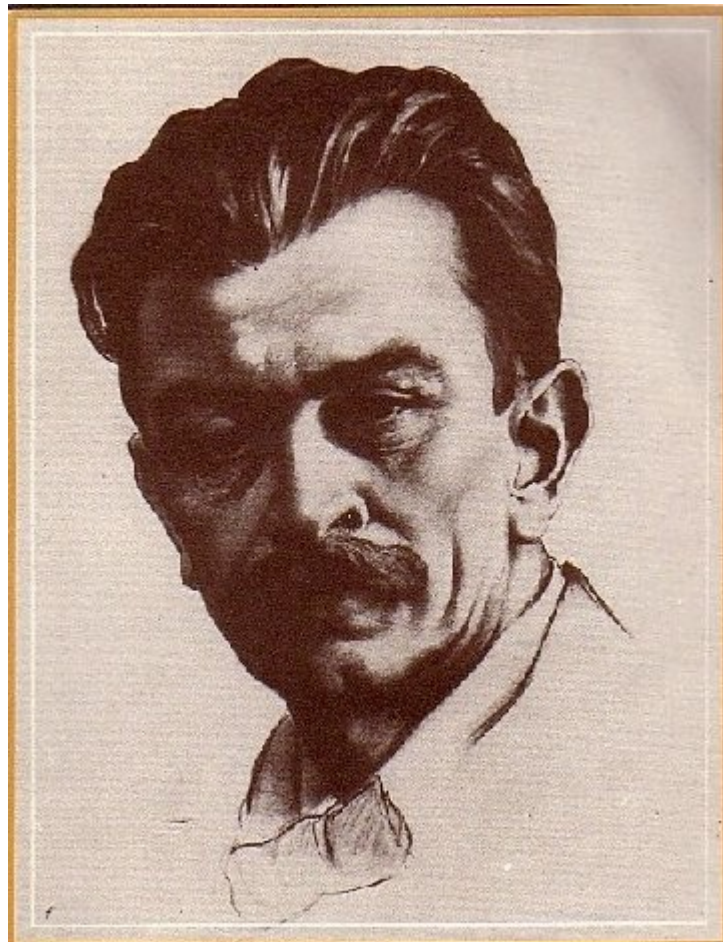

Ivan Cankar

HIŠA MARIJE POMOČNICE

VSEBINSKI POVZETEK

Prvo poglavje

V prvem poglavju je mama odpeljala Malči v samostan. Samostan je bil kot pač vsi drugi kloštri temen, skrivnosten, polen mučeniških podob in drugih religioznih znamenj. Malči je bilo strah, saj so bili hodniki temni in samotni. Iz teme pa se je svetlikal tudi kip Matere božje v sinjem plašču, okoli njenih nog pa se je vila gnusna kača. Malči se je zazdelo, da je od Marijinih desetih prstov sevala dobrota in usmiljenje, da so bile njene oči polne ljubezni. Zazdelo se ji je celo, da se ji je Mati božja približala.

Sestra je odpeljala Malči in mamsko skozi dolge hodnike do velike, bele, čiste sobe, kjer je že bilo štirinajst drugih deklic. Sestra Cecilija je vzela Malči iz naročja in jo odnesla v Malčino posteljo, njen novi »dom«. Malčini materi je bilo hudo zapustiti hčer, in tudi Malči je bilo hudo, a je ostala mirna. Dekleta so Malči hitro pozdravile in se ji predstavile. V sobi je bilo štirinajst deklet, vsaka s svojo zgodbo. Ko se je predstavila še Malči, so ji povedale, da so imeli do tedaj samo eno Malči, ki pa je pred tremi leti umrla. Po večerji so se dekleta odpravila spat. Malči pa ni mogla spati. Spominjala se je svojega mlajšega brata in matere. Bala se je vsake sence, ki se je igrala po zidovih. Njeno ihtenje je zaslišala Tončka in jo prišla potolažiti, češ da bo naslednji dan nedelja. Misel na nedeljo je pričarala Malči nasmeh na usta.

MOJ KOMENTAR

Prvo poglavje

Cankar nam v prvem poglavju skorajda naslika podobo temnega samostana. Z natančnim opisovanjem posameznih prostorov lahko dobimo podobo temnega, skrivnostnega, celo mučnega samostana. Cankar nas opozori na religiozna znamenja. Kot nasprotje temnega pa so blede bele sestre, z belimi »perutnicami« na glavi kot angeli.

Zanimivo je, da Malči že prvi dan izve zgodbo svoje predhodnice Malči. Cankar nam nakaže, da so ta dekleta pravzaprav v samostanu samo zato, da dočakajo smrt. Vsa dekleta so bolna in pričakujejo smrt in iz tega dejstva se celo norčujejo. O smrti ne govorijo na žalosten način, pripovedujejo zgodbe, govorijo o smrti kot najbolj vsakdanji stvari.

Cankarjevi opisi me spominjajo na impresionistični slog. Cankar natančno opiše vsako najmanjšo podobo, bolje rečeno – naslika jo. Tako si lahko v živo predstavljamo dogajanje za samostanskimi vrati.

VSEBINSKI POVZETEK

Drugo poglavje

Za dekleta je bila nedelja velik dan. Vsaka se je uredila in čakala, kdaj jo bo kdo prišel obiskat in ji bo prinesel kakšno majceno darilo.

Bolno Katico je obiskala tiha, skromna in mirna mama. S Katico sta šepetali, dokler ni bilo konec časa za obiske.

Ta dan je so prišle tudi elegantne gospe. Najstarejša jih je spraševala, kako se imajo. Grofica je s seboj prinesla tudi zavojček zelo dragih pomaranč. Dekleta so se zahvaljevale gospem in prosile božjega blagoslova zanje. Ko je grofica spoznala Malči, jo je vprašala, če kaj moli za dobrotnike. Tolažila jo je, da njeno zemeljsko trpljenje ne bo trajalo dolgo, da jo bo kmalu poklical Bog.

Tudi sestra Cecilija se je zahvalila elegantni dami.

Tik za njo pa je prišla velika in debela ženska, tudi ta je bila bogato oblečena. Namenila je hudobno privoščljiv nasmeh grofici. Ko so ji dekleta odgovorile, da so dobile le podobice in olupke, se je ta gromko zasmejala. S seboj je imela velik paket, poln jabolk, bonbonov in kolačev. Dekleta so si z navdušenjem delile in jedle dobrote, ki jih je prinesla gospa.

Veliko ljudi je prišlo in tudi Malčina mama je prišla, a Malči se ni prav dosti menila zanjo.

Tina je zrla v vrata. Pavla pa se navadno ni z nikomer pogovarjala. Njen obraz je bil razumen in jasen, a bila je grda. S svojimi sorodniki je imela hladen odnos, pogovarjali pa so se skoraj prisiljeno. Pavla je imela brata Edvarda. Tina in Lojzka sta ga radi videli.

Tudi Rezika je ob koncu dneva dočakala velikega, grobega in umazanega moža. Močno jo je stisnil, se ji nasmehnil in ji podaril jabolko. Rezika je imela rada svojega očeta, tako zgaran je bil videti, in se ji je zasmilil.

Ura je bila šest popoldan, ko se je dan prevesil v noč in obiski so morali oditi.

Ponoči je Malči videla, kako je Tina sedela v postelji in trepetala, a Malči je zaprla trudne oči in sanjala še naprej o angelih.

MOJ KOMENTAR: Drugo poglavje

Drugo poglavje nam govori o nedelji, prazniku za vsa dekleta v samostanu. To je čas obiskov in daril. Cankar se v tem delu posmehuje meščanski družbi. Na eni strani imamo bolna dekleta, ki jedo slabo hrano, in na drugi strani jim bogate, samovšečne in skopuške mestne dame nosijo darila, s katerimi si hočejo kupiti ugled. Dekleta to prav dobro vedo, celo izkoristijo vsa darila in jih blagoslavljujejo, ko pa dame odidejo, se damam posmehujejo.

Cankar nam na hitro oriše prvo mladostniško poželenje do mladega Edvarda. A tako kot dekličine sanje izpuhtijo, tako tudi on odide skozi vrata.

Zanimiv se mi zdi tudi opis angela, ki hodi od postelje do postelje in vsako deklico prime za roko in jo varuje. Angeli so kot nasprotje vsem zlobnim ljudem, ki se pretvarjajo pomagati.

Angeli pa tiho hodijo od ene do druge deklice in jim pripravljajo pot k odrešenju. Ta del mi je zelo všeč, saj prikaže dobro in zlo. Z angelom prikaže tudi nedolžnost teh ubogih deklet.

Cankar nam tu znova z besedami nariše ozračje in okolico obiskov bogatih in pohlepnihih dam ter nato prijaznega, nežnega in lepega angela, ki se dotakne vsake ročice posebej.

VSEBINSKI POVZETEK: Tretje poglavje

Na dan vseh vernih duš so morala vsa dekleta k maši. Bilo je še zelo zgodaj in vsaka je na svoj način poskušala priti v kapelico. Kapelica je bila mračna in mali Malči se je zdelo, kot da duše plešejo okoli oltarja. Duhovniki in ministranti so peli otožne, žalostne, vzdihujoče in stokajoče pesmi. Maliči ves ta turobni svet teme ni ugajal in se ga je bala. Končno pa so se tudi pesmi spremenile v slovesne in radostne, dekleta pa so se lahko vrstile v sobo, kjer so počivale.

Dan je bil turoben, to ni bil dan za igro in veselje. Med dekleti se je kaj kmalu razvil pogovor o smrti, angelih in Materi božji. Dekleta so rada poslušala, kako je Minka pripovedovala zgodbo o obisku Matere božje. Minka jo je videla, kako jih je Mati božja obiskala v noči, ko je umirala Olga. Mati božja je bila v sinjem plašču, ogledala jo je, ko se je sredi noči prebudila in jo videla, kako je smuknila skozi vrata. Nato je nekdo rahlo položil roko na njene oči in zaspala je. Naslednje jutro so našli Olgo mrtvo v kapelici.

Tudi Brigita je povedala svojo zgodbo o možu, ki ni veroval in je padel s postelje in umrl, zunaj pa se je takrat prikazalo nekaj črnega.

Leto poprej je umrla tudi Ančka, ki je bila kakor angel. Vedno je bila mirna in tiha, tudi umrla je čisto tiho. Tina je pripovedovala, da je samo ona vedela, da je umrla. Tina ni mogla zaspiti in mislila je, da jo kar naprej kliče Ančka, a Ančka je ni klicala. Tina je videla le svetleče se belo senco, ki se je vzdignila iz postelje. Duša je poletela proti nebesom.

Tončka se spomnila na Nežiko, ki je tudi umrla leto poprej. Nežiko so slišali, kako je stokala v krsti, Nežka pa je šla tudi z njimi je nazaj domov v samostan, vsa jokajoča.

Nedolgo nazaj je umrla tudi vedno smejoča se Roza. Vsa bolna je bila in suha, a še vedno se je smejala. Na večer, preden je umrla, je povedala Minki, da bo še isto noč umrla in da jo bo prišla pozdravit. Minka ji ni verjela, saj Roza ni mogla hoditi. Ko se je naslednjega jutra danilo, je Roza prišla do Minkine postelje, tam so jo našli mrtvo.

Ko so izčrpale vse zgodbe umirajočih deklic te sobe, so pričele ugibati in tudi žrebati, katera izmed njih bo prva umrla. Nazadnje so žrebale, katera bo prva umrla. Minka je potegnila najdaljši papir, hudomušno je pripomnila, da jih bo ponoči prišla in zlasala.

Minka ni bila zaradi smrti vznemirjena, veliko jih je že umrlo, tudi njeno ime bodo zbrisali in napisali novo. Mislila je na dom. Premišljevala je, kako resni so bili tam ljudje. Njen ubogi oče se je obesil in tudi mati ji je kmalu umrla. Minka ni mogla razumeti, zakaj so bili vsi ti ljudje tako resni in so zmeraj jokali.

Še isto noč je Lojzka videla nekaj svetlega in bleščečega. Minkin obraz je zaklical: »Lojzka!« Minka je zaspala in odšla v nebesa.

MOJ KOMENTAR: Tretje poglavje

Ta del knjige me je najbolj pretresel. Turobno vzdušje na dan vseh svetih, otožno jesensko vreme in bolne deklice. Ko pripovedujejo zgodbe o preminulih sotrpinkah, se mi zazdi, kot da je za njih umiranje najbolj naravna stvar na svetu. Smrt je za te bolne deklice res odrešitev. Njihove čisto bele duše odplavajo visoko k nebu. Pretrese me dejstvo, hkrati pa mi da misliti, da o smrti razmišljajo kot o prijateljici, ki jih odrešuje.

Včasih se zazdi, da se Cankar kar norčuje iz smrti, sploh takrat, ko Minka izžreba najdaljši listek in nato zares umre. Dejstvo, da bodo Minkino ime zbrisali in napisali zopet novo, še kako drži tudi v vsakdanjem življenju. Naših mrtvih sorodnikov in prijateljev se večinoma spomnimo le na kakšen praznik ali pa še to ne.

Cankar je v tem poglavju zelo dobro predstavil minljivost. Vse mine in le včasih se spomnimo na preteklost. Všeč mi je, kako opiše čistost belih duš in ravnodušje deklic nad smrtjo.

Nedvomno je to eden izmed najbolj pretresljivih delov knjige.

VSEBINSKI POVZETEK: Četrto poglavje

Dekletom je veliko radost prinesel kanarček Hanzek. Dekleta so uživala ob igranju z njim in opazovanju. Tudi Hanzek se je privadil družbe deklic, ničesar ga ni bilo strah in je prosto letal po sobi. A Hanzek je bil včasih žalosten in takrat je zapel. Malči se je velikokrat spraševala, kaj mu je. Hanzek si je želel svobode. Kadar so bila dekleta razposajena, je bil tudi Hanzek in kadar so bila dekleta žalostna, je bil tudi ptiček mirnejši in otožnejši. Nikomur drugemu niso pustile, da bi se dotaknil kanarčka in tudi kanarček ni smel jesti iz tujih rok.

Na turoben siv dan pa se je prikazal rohneč Katičin oče. Katica se ga je bala, deklice, sestra Cecilija, kanarček vsi so prestrašeno čakali, kaj se bo zgodilo. Možakar se je drl, da ni pijanec, stiskal ubogo Katico in rohnel. Ko se je v jezi poslavljal, je zagledal kanarčka, iztegnil je roko proti kanarčku. Ubogi kanarček se je tako prestrašil, da je edino rešitev videl skozi okno. Kanarček se je z vso silo pognal proti njemu, a okno je bilo zaprto. Padel je na okensko polico in obmiroval za vedno.

Z zimo je prišel tudi ubogi prestrašeni vrabec. Ni bil lep, bil je mlad, mršav in grd. Poimenovale so ga Anarhist. Ni maral biti zaprt, zato se je kar naprej zaletaval v okensko steklo in si želel zleteti na svobodo. Ker se vrabec ni pustil ne božati in pitati, se tudi dekleta niso več zmenile zanj. Tako dolgo se je zaletaval v okensko steklo, da so ga nazadnje našle mrtvega v Lojzkinih copatih.

MOJ KOMENTAR: Četrto poglavje

V tem poglavju spoznam, kako srečne in zadovoljne so deklice z majhnimi stvarmi. Majhen kanarček prinese v njihovo življenje veselje in radost. Kaj hitro pa lahko spoznamo, da vso radost in veselje lahko iztrga samo ena hudobna roka. Kanarček je zaupal tem drobnim, nežnim deklicam, čutil pa je tudi, da na njih leži nekaj mračnega, smrt. Čutil je z njimi veselje in žalost.

Morda nam je Cankar hotel z vrabcem povedati, da vsakdo ne more živeti v kletki, pa četudi je zlata in polna ljubezni. Vrabec je hrepenel po svobodi in zaletaval se je toliko časa, dokler svobode ni našel v smrti.

Lik kanarčka in vrabca je izrazito dekadencen. Predvsem vrabčev, saj v želji po svobodi in življenju ubije sam sebe.

Vrabec in kanarček sta mi dala misliti. Bi lahko jaz zdržala v zlati kletki, kjer bi me imeli vsi radi in skrbeli zame, vendar ne bi mogla poleteti? Verjetno bi se lahko poistovetila kar z ubogim vrabcem, ki si želi svobode in letenja, pa čeprav si more sam poiskati hrano in zavetišče.

VSEBINSKI POVZETEK: Peto poglavje

Kruta zima je prišla, ki pa je prinašala zgodbe in bajke ob toplem ognjišču.

Topla zimska noč ni dala spati Tini. Spominjala se je svojega otroštva, visokih stopnic v predmestju, ki so vodile do njenega doma. Po teh visokih stopnicah se je vlekla s steklenico, polno žganja za svojega očeta. Ko se je le-ta razbila, je čakala na angela, da jo končno odreši, da pride ponjo. Hiša, v kateri je prej živela, je bila za Tino grozna in strašna, tam ni bilo prijaznih obrazov in kjer je smrdelo po žganju. Neko zimo so jo odnesli skupaj z njeno posteljo na sredino dvorišča, na kup gnoja in jo pustili tam ležati. Takrat si je Tina zaželela tople, prijazne starke, ki bi jo ogrnila s toplim plaščem, starke Smrti. Sanjalo se ji je, da so prihajali angeli z belimi perutnicami, ona pa se je le stisnila k starki in zaspala. A takrat so jo zgrabili neprijazni, umazani moški in jo vzdignili. Tina se ni spominjala več, kako dolgo je že bila v samostanu, za njo je bil dan enak dnevu in leto enako naslednjemu letu. Tina je nekaj let poprej slišala mrtvece hoditi okoli naokrog. Starka se je smejala in otroci so ji sledili. Tina

je bila kot anarhist, želela si je svobode. Zanj je bil samostan živa mrtvašnica, kjer so naokoli hodili živi mrtveci.

Tina je nekoč videla sliko dveh zaljubljenca, ki sta gledala v svobodo. Tudi Tina je bila zaljubljena. Edvard jo je vedno pobožal, se ji nasmehnil, postala mu je vdana za vedno. Sanjarila je o njem in vsakič znova ga je čakala, ko je prišel na obisk k svoji sestri Pavli. A nekoč je prišel na obisk z lepo, čedno punco in takrat se ni zmenil za Tino. Tino je sram in razočaranje strlo. Takrat si je prvič zaželela, da bi uničila svojo iznakaženo telo, ga spraskala in mučila. Uničila bi to večno mrtvašnico in se podala v življenje. Razpraskala si je telo in nemirno zaspala.

Proti božiču se je Tina pripravljala na svobodo. Dobro se je pripravila. Popila je poln kozarec večnih uspaval in zaspala. A njene more ni bilo konec, ko je odprla oči, je okoli sebe še vedno videla živo mrtvašnico.

Tino so odpeljali in nikoli več ni prišla nazaj. Kmalu pa so tudi dekleta pozabila nanjo.

MOJ KOMENTAR: Peto poglavje

Zanimivo se mi zdi, kako Cankar primerja Tinino življenje z mrtvašnico. Tina je res bila živa, a v svojih mislih ujeta, mrtva. Primerja jo z anarhistom, ki zaradi ujetništva naredi samomor. Tudi Tina poizkusi narediti samomor, a ji ne uspe. Odlomek je ganljiv in dekadencen. Kot sem že rekla, če se lahko poistovetim z vrabcem, se lahko še bolj poistovetim s Tino. Če bi bila na njenem mestu, celo življenje zaprta v živi mrtvašnici, kjer vsi čakajo na odrešitev, bi sama že mnogo prej rešila sebe. Občudujem pogum ostalih deklet, ki so zdržale leta in leta, dokler niso prišli angeli in jih odrešili.

Cankar pripoveduje Tinino zgodbo skozi mrzlo turobno zimo. Očara me njegovo igranje z besedami, sploh, ko pripoveduje o topli in prijazni starki, katera bo v svoj topel plašč ovila ubogo deklico. Na drugi strani pa je kontrast ljudi, pri katerih je živela, nasilnih, pijanih, grobih in nehumanih, ki jo pustijo na kupu gnoja. Vsa ta krutost me kar pretrese.

VSEBNSKI POVZETEK: Šesto poglavje

Tudi Lojzka je imela svojo zgodbo, zgodbo o bogatih in navideznih starših. Njena elegantna mama in iznajdljiv oče, sta jo obiskala le za praznike. Lojzka ju ni marala preveč. Zanimalo ju je le, kako je bilo z Lojzkinimi nogami, mar ne bo nikoli boljše. Lojzka ni nikoli hotela iti domov za praznike. Njen dom je bil poln pisanih tapet in zlatih slik, predvsem pa poln laži in hladnosti.

Oče in mati sta se gledala hladno in zamerljivo, celo sovražno. A kadar so imeli goste, sta bila čisto drugačna. Smejala sta se, si govorila sladke besede in se pretvarjala. Lojzki sta se zdela še bolj gnusna kot takrat, ko sta si pljuvala zmerljivke. Mati je velikokrat varala očeta z različnimi moški, ki so prihajali in se skupaj z mamo smejali in se nato ljubili v zadnji sobi. Oče se je velikokrat vrnil domov pijan in takrat je morala Lojzka gledati in poslušati njuno smejanje iz zadnje sobe. Poleti, ko je mati ponavadi šla, je tudi oče pripeljal svoje ženske. Nekoč je morala Lojzka gledati, kako je oče posilil majhno punčko pred njenimi očmi. Oče in mama sta se ločila in šla vsak po svoje, a sta se kmalu vrnila, saj nista mogla drug brez drugega.

Zdravnik je videl Lojzkinino stisko in je odredil, da je lahko odšla Lojzka v bolnico. Mati in oče sta ji pošiljala za praznike slaščic in sadja, a vse je razdelila med ostale deklice, sama pa ni hotela poizkusiti ničesar. Tudi domov ni hotela iti za praznike.

Drugače pa je bilo z Brigito, njen dom ni bil lep. Stanovali so v mračnem, zanemarjenem delavskem stanovanju. Veliko ljudi je stanovalo v dveh sobah, kvartali in smejali so se pozno v noč. Po obilici vina so drugi moški objemali njeno mater in odšli z njo v sosednjo sobo.

Brigitin oče pa je ostal pri Brigiti in hodil po sobi, kakor da bi bil pijan. Nekoč je oče prišel domov in odprl vrata ravno, ko je neki Franc hlatal po materinem telesu. Mati mu je dejala, naj jékar v sosednji sobi. Oče je odšel ven, vrnil pa se je pijan in je zabodel Franceta. Mati mu je pokazala vrata in oče se ni nikdar več vrnil.

Brigita je bila ob nedeljah sama, zaklenili so jo in prišli šele pozno ponoči. Neke nedelje pa je mimo njene postelje postal neki delavec. Polastil si je njenega zgrbljenega telesa. Od tedaj se ga je Brigita bala in si ga tudi želela, a nikoli več ni postal ob njeni postelji.

Tudi Malči si ni želela domov. Zanj je bil dom že tako daleč, da se ga je komaj spominjala. Spominjala se je matere, ki je šivala pozno v noč in obljubljala, da bo nekoč bolje, da bodo živeli na boljšem. Bilo pa je tudi veselo pri njih doma, sploh takrat, ko je mlad moški obiskoval mamo. Takrat je bilo vino na mizi in iz izbice so se slišali veseli zvoki. A tudi mož se je poslovil, kar je mater zelo razžalostilo.

Malči si ni želela domov, dom je bil le v njenih mislih, ne pa v njenem srcu.

MOJ KOMENTAR:Šesto poglavje

V tem poglavju se soočimo z družinsko tematiko. Spoznamo družine posameznih deklet in njihove problemov. Cankar nam predstavi tri. Z Lojzkinim primerom obsoja vse bogate in zlagane starše. Lojzkini starši so se varali in sovražili, a le doma. Povsod okrog pa so se navidezno spakovali z dobroto in ljubeznijo. Predvidevam, da je Cankar takrat to naslovil na »ugledne« meščanske družine, polne pretvarjanja. Prav tako pa bi lahko ta isti primer uporabili za nekatere današnje bogate družine. Ob vsem delu in času, ki ga porabijo za materialne stvari, pozabijo na družino in sebe. Lepo masko pa ohranjajo le za mimoidoče. Na drugi strani nam predstavi revno družino. Družino, kjer moralne vrednote, zvestoba prav tako niso pomembne. Primitiven delavski razred, ki uživa vse naslade življenja, kot so alkohol, zabave, partnerji za eno noč ... Uboga Brigita je bila ob vsem tem osamljena. Kadar so se zabavali doma, je pila tudi ona, a kadar so šli od doma, so jo zaklenili. Tukaj lahko vidimo, da Cankar z besedami obsoja vse tiste, ki puščajo otroke v bedi in jim dajejo slab zgled. Poleg tega pa ti ljudje niso sposobni svojim otrokom zagotoviti niti človeku vredno življenje.

Zadnja zgodba govori o Malči. O njeni pridni, a samohranilski mami. Prav ta mama je bila dobra in je skušala narediti nekaj za boljšo prihodnost, a ni mogla, saj je bila samohranilka in ni zaslužila dovolj denarja. Lik Malčine mame je lik močne ženske, kateri družba, kljub njenim prizadevanjem, ne dovoli uspeti. Za mamo samohranilko to niso bili rožnati časi, saj sama ni mogla zaslužiti dovolj za spodobno življenje družine.

Cankar predstavi vse te naturalistične zgodbe na tako prefinjeno krut način, da mi postane hudo za te deklice, o katerih berem. Znova in znova se vprašujem: Od kje meni ta sreča, da imam tako dobro družino?

VSEBINSKI POVZETEK: Sedmo poglavje

Topli, skrivnostni predbožični večer je vzbudil med dekleti vznemirjenje. Vse so se ga veselile in polne pričakovanja so čakale polnočnico. Zdelo se jim je, da so okrog njih tisto noč hodili angeli in prižigali sveče upanja. Vse deklice so odhitele k polnočnici.

V sobi pa je sama ostala Katica. Žalostna je bila. Vedela je, da bo naslednje jutro prišla njena zgarana, suha mati in ji bo prinesla kruha. Kruh, kateremu se je sama odpovedala v korist Katici. Pri Katici doma ni bilo jaslic in ne božiča. Oče je praznoval božič v krčmi, mati je begala naokoli, otroci pa so se stiskali v kotu in govorili o božiču, kot da so jih navdušile lučke iz drugih hiš in pršenje snega. Katica jih je na božični večer v mislih hotela pogreti, v mislih jih je hotela nahraniti in potolažiti ubogo mater. Sanjalo se ji je, da je njena trudna mati legla, otroci pa so jokali in stokali. Nato je prišel oče in videl mater ter glasno zakričal ...

Njena mati je vsa lepa in brez skrbi vstopila v sobo in prinesla zavojček Katki. Prinesla ji je rdečo rožo, nato pa so prišli angeli, veliko jih je bilo in vsi so bili prijazni. A tedaj je ugasnila luč in sveta noč je legla na zemljo.

Malči je videla angela, ki ji je prinesel zeleno drevesce, pod njim pa je bilo veliko sladkarij in sadja. Tudi ta angel je bil lep in poln ljubezni.

Božični dan je bil vesel, saj so prihajali gostje, ki so nosili darila in veselje.

Reziko je obiskal bolan in siromašen oče. Za zadnje dinarje ji je kupil jabolko in pomarančo. Takrat je Rezika spoznala, kako ji je lepo, kako zdrava in vesela je bila. Vsega je imela dovolj, njen oče pa je bolehal zunaj brez vsega.

Tudi Malči je dobila darilo od svoje izmučene mame. Spraševala se je, koliko neprespanih noči je morala mati delati, da ji je prinesla vse te dobrote.

Prišel pa je tudi Katičin oče, ves skesan in ubog, a Katica je že vedela, da je mati umrla. Oče je Katico le gledal in se pokesal.

Prišli so tudi tisti, ki so le navidezno praznovali božič, Pavlini in Lojzkini starši. Lojzka je metala vsa darila okrog po sobi in se smejala, ni se brigala za svoje starše. Hotela se je znebiti umazanih darov, opljuvanih in oskrunjenih od umazanega doma.

Na nebu pa se je sprehajala dolga procesija tistih, ki so bili čisti in so nosili darove čistim.

Božič je bil lep za vse, saj se je rodil za njih pravi odrešenik, ki je čist in lep, Jezus Kristus.

MOJ KOMENTAR: Sedmo poglavje

Najprej lahko začutimo odrešilno moč božiča. Edino upanje, ki je še ostalo od tega sveta, je Jezus Kristus, ki sprejme vsakogar. Tukaj lahko vidimo Cankarjev pogled na božič. Ne glede na to, kaj je on sam veroval, božič za ljudi pomeni nov začetek, novo upanje, nova iskra veselja. In Cankarjev opis, ko opisuje božič kot dar, se mi zdi pravišen.

Angeli so prinesli temu delu knjige poseben čar. S čaranjem nasmehov na obraze trpečih deklet so naredili božič še bolj skrivnosten in lep. Cankar olepša čar božiča tudi z bleščečimi snežinkami in skrivnostno svetlobo.

Kdaj pa kdaj se mi zdi, da Cankar že ironizira vse skupaj s pretirano religioznimi poudarki. Vsa poglavja nas napeljuje k odrešenju preko božiča in vere. Vse skupaj daje občutek, da je vera edino upanje. Božič je pravzaprav simbol novega življenja, odrešenja.

Ironično se mi tudi zdi, da se je Katkin oče po smrti svoje žene pokesal. Mar je res morala umreti, da je šele doumel, da ne dela prav in da je on krivec družinske nesreče. Mislim, da Cankar že kar pretirava z instinkti. Namreč, prav vsa dekleta vidijo duše in angele, preden te odidejo za vedno.

Kritiko na zunanjo družbo lahko spet opazim, ko pridejo obiski. Tisti revni in ubogiiiztrgajo svoje zadnje prihranke za najdražje, medtem ko bogati prinašajo ogromna darila, ki pa so le darila brez prave vsebine.

Cankar zopet vidi edino rešitev na nebu, v novo rojenem zveličarju. Hrepenenje po novem, odrešilnem svetu izraža Cankarjevo novo romantičnost.

To poglavje nam opiše čare božiča in hkrati vso bedo in zlo tega sveta. Kako se lahko še tako lepa in čista stvar spremeni v odurno, bedno in prazno praznovanje.

VSEBINSKI POVZETEK: Osmo poglavje

Nekega pomladnega dne je prišel uglajen mož, da odpelje Tončko. Tončka ni marala svojega očeta, niti ni marala iti nazaj domov. Doma je bil temen gozd in neprijazni ljudje. Slepa Tončka je prišla v samostan dve leti in pol poprej, vesela, da se je rešila neprijaznega doma. Tončkin oče je bil pomemben gospod svetnik, vsi po vrsti so se mu klanjali in ga spoštovali, dosegel je vse, kar je hotel. Za Tončko nikoli ni imel časa. Poročil se je z novo ženo in Tončka je poleg mačehe dobila novo sestro, njeno hčerko Lucijo. Z Lucijo sta se dobro

razumeli, vedno sta tičali skupaj, se objemali in pripovedovali zgodbe. Lucija se je rada stiskala k Tončkinemu toplemu telesu in božala njene mlade prsi. Lucija je veliko govorila o prejšnji prijateljici Mariji, ki jo je sovražila. Poprej je velikokrat zahajala k njej v goste in skupaj sta hrepeneli po telesnosti. Marija je bila polna ženska, starejša od Lucije in Luciji kmalu ni več ugajalo njeno dotikanje, sopenje in strastni poljubi. Začela se ji je izogibati, zato sta se z Marijo močno skregali. Ko se je Lucijina mati preselila k Tončkinem očetu, Lucija tega ni niti povedala Mariji.

Tončka in Lucija sta bili dobri prijateljici, a Lucija se je zaljubila v Tončko in zahtevala od nje, naj se sleče in jo poljublja. Tončki ni to preveč ugajalo, a se je vdala. Nekoč je ponoči prišla tudi proseča Marija in prosila Lucijo ljubezni. Lucija jo je zavrnila in nato kmalu odšla v inštitut. Tončka pa je zopet ostala sama in izgubljena. Kadar je prišla Lucija, se ta ni več menila zanjo, imela je že novo deklico iz inštituta.

K Tončkinem očetu pa je zahajal tudi njegov starejši prijatelj. Čedalje pogosteje je prihajal na obisk, tudi če očeta ni bilo doma. Kmalu si je polastil Tončko. To ni storil le enkrat, pač pa je pogosto hodil na obisk. Tončkin oče je zalotil starca, ki se je izživljal nad Tončko, in ga udaril s pestjo. Očeta so še isti večer zaprli, Tončko pa poslali v samostan.

Minili sta dve leti in pol. Po Tončko je prišel oče, da jo odpelje zopet nazaj domov v temen gozd. Lucija je bila spet doma, a Tončke ni veselilo domov. Odšla je z očetom in z globoko žalostjo v srcu, zopet je umrla.

MOJ KOMETAR: Osmo poglavje

Cankar v tem delu opozori na lezbični problem, ki ga oriše z naturalističnimi prvini. Cankar govori o poželenju deklet, ki živijo skupaj. Odlomek se mi zdi krut in skorajda ga ne morem razumeti. Pravzaprav ne morem razumeti, da so bili starši tako zaposleni sami s seboj, da niso odkrili prepovedanih skušnjavoziroma zlorab. Tončka, ki je zgubljena v domačem temnem gozdu, najde edino toplino ob Luciji in še ta jo le izkorišča. In kot da to ne bi bilo dovolj, jo nato izkorišča še očetov prijatelj. Mislim, da nam s tem Cankar opiše vso človekovo zlobo. Tema in krutost, ki jo je predstavil, se mi zdita zelo naturalistična, sicer jo opisuje na prefinjen način, a še vedno opisuje grde, prepovedane stvari. Cankar poglavje zaključí zelo dekadenčno, saj primerja slepo Tončko, ki se vrača v temen gozd, z zadnjim krikom kanarčka, ki se zaleti v okno in nato umre.

VSEBINSKI POVZETEK: Deveto poglavje

Topla pomad se je budila in Malčino življenje je počasi ugašalo. Malči se je slovesno pripravljala na potovanje. Imela je praznično obleko, čiste in pomirjene misli. Malči ni mogla razumeti matere, ki je jokaje stala ob njeni postelji. Malči se je veselila, tako dolgo je že čakala to prijateljico, končno bo prišla. Bila je pomirjena in ni si mogla predstavljati, da bi jo prijateljica ne vzela s seboj. Čakala je na slovesno potovanje in ni si želela ostati v hladni dolini.

Sestra Cecilija je hotela popeljati dekleta na sončen in prostran vrt. Nekoč je Malči slišala, kako so se pogovarjale, da še ne morejo oditi, dokler Malči ne umre. Malči je bila prepričana, da pojde z njimi. Na dan, ko so odhajale, se je Malči zaradi hrupa prebudila. Prebudila se je in iskala svojo praznično obleko, češ da pojde z njimi na pot. Sestra Cecilija ji je prinesla obleko, a za Malči je bila pretežka, ni je mogla več vzdigniti. Malči so vozovi uspravali, stran od temne in mrzle doline, vse do sonca, vse do njenega ženina Kristusa. Vozovi so vozili čedalje višje in višje, dokler je lahko Malči videla samo še Jezusove lesketajoče se lase.

MOJ KOMENTAR: Deveto poglavje

To poglavje je hkrati žalostno in odrešilno obenem. Vidimo novo romantično hrepenenje po višji sili, po izvršitvi in odrešitvi. Malči ima tako močno vero, da vse do zadnjega verjame v odrešitev. Na koncu jo tudi doseže. Cankar nam simbolično prikaže Malčino pot k odrešitvi, ki jo pelje z vozom iz temne doline na visoke planjave, kjer je sončno, lepo in kjer je veliko rož.

Pretrse me, da je Malči slišala pogovor o čakanju deklet, da bo Malči umrla. Skorajda so jo prosile, naj umre. Malči ima smrt za prijateljico, njena novoromantična trdna vera jo prepriča, da je smrt lepa, odrešilna, in hrepeni samo še po tej odrešitvi.

Cankar je knjigo zaključil z Malčino smrtjo, ki je nekoliko dekadentno obarvana. Na koncu pa je poiskal odrešitev na nebu. Izvršitev hrepenenja, smrt, ki vodi le v večno življenje. Zatorej ne moremo reči, da se knjiga konča žalostno, saj se zemeljsko življenje, polno trpljenja in gorja, nadaljuje v odrešilno in polno nebeško življenje.

KOMENTAR OB KONCU KNJIGE

Lahko rečemo, da je knjiga Hiša Marije Pomočnice izvrstno literarno delo.

Na eni strani imamo bogate, nečimrne, zlobne ljudi, k i hlinijo dobroto, na drugi strani pa imamo revne, uboge, razuzdane ljudi. Bolne deklice so v tedanji družbi sramota, kljub temu da živijo najbolj čisto in angelsko življenje. Menim, da ravno zato, ker se zavedajo bližine smrti in pravzaprav čakajo nanjo, živijo pošteno in čisto življenje. Telesno so te deklice marsikaj pretrpele, a njihova duša je ostala čista. Njihova duša je ostala čista, a želi si tudi telesne odrešitve. Prav zaradi tega si tako želijo smrti.

Cankar veliko uporablja impresionistični slog in opiše vsako podrobnost; citat: »In vse so čutile, da hodijo angeli po zemlji, da so bili prišli skozi zaprto okno in sede ob posteljah, hodijo po sobi s tihimi koraki in nalahko plapolajo velike bele peruti. Videle so tudi brezštevne luči, ki so jih prižgali angeli in ki so plamtele pobožno tam zunaj, globoko dol na zemlji.« »Zlati angel, ki je visel od stropa, se je svetil v čudni, migljajoči in trepetajoči svetlobi in svetila se je tudi velika zvezda, ki je bila nad betlehemskim hlevom.«

Z impresionističnem slogom nas Cankar dejansko popelje v zgodbo, natančno si lahko predstavljam samostan, hojo angelov, smrti dekletov, zgodbe deklic ... Prav zaradi te natančnosti opisa te knjiga pretrese.

Lahko bi rekli, da je cela knjiga simbolistična. Cankar nam simbolično smrt predstavi kot prijateljico kot odrešenje. Lepota Matere Marije in njen mili obraz, predstavlja lepoto odrešenja, kot nekaj, kar pomaga skozi življenje in nas hrabri. Teman gozd v Tončkini zgodbi je prav tako simbol. In sicer je temen simbol, simbol neskončnega tavanja v temi in nesreči, kjer ni nikogar, ki bi se brigal zanjo in bi jo imel rad.

Hrepenenje po smrti in odrešenju ter Tinino hrepenenje po svobodi nas spominja na novo romantiko. Močna želja in trdna vera, ki jo imajo dekleta, jim nazadnje le uresniči željo in nekatera izmed njih dosežejo odrešitev.

Smrt ptiča anarhista in kanarčka, Tinin propad, Tončkin odhod nazaj domov v temen gozd, pa nakazujejo na Cankarjevo dekadencičnost.

Cankar uporabi tudi naturalistične prvine. Predvsem mislim na dogodke, povezane z Lojzkinimi starši, njihovo varanje, in kako je oče zlorabil majhno punčko. Tudi lezbično razmerje med Tončko in Lucijo, kruta zgodba Brigitte, ki jo je posilil eden izmed delavcev, njena razuzdana mati, vse to predstavlja naturalistične prvine.

Knjiga mi je bila všeč. Cankarjeva ideja, uprizoriti odrešenje preko bolnih, skromnih in čistih deklic ter religioznih simbolov, se mi zdi odlična. Knjiga me je tudi pretresla in v meni ni zbudila veselje, pač pa žalost. To ni bilo lahko branje, saj sem ob koncu branja čutila težo trpljenja deklic.

Prava vera deklic in njihova čistost da človeku misliti. Ali cenimo, da smo zdravi? Da izhajamo iz dobrih družin? Ali se vse te zgodbe dogajajo tudi danes, le da v drugačni obliki? Menim, da bi lahko tudi danes našli tisoč in eno zgodbo, podobno zgodbam teh ubogih deklic. Verjetno se niti ne zavedamo, da živimo med njimi, saj one živijo v odmaknjenem svetu, drugačnem od našega, a žal ga nismo sposobni videti.